

הסודית להקמת

עיר יהודית

בפיתחת רפיח

האם דיין רימה את

קילומטר נוספים. האיזור הנדון הינו קצהו של רצף הפיתוח העירוני הישראלי, שפרופריה חסי לאית מצויה בערסו. ראשייתה של התיש-בות חקלאית כבר מצויה בצורת הישובים שדות א' וב' (פיתחת רפיח) ודיקלה. בריחוקה מתל-אביב דומה ימית להיפה (110 קילומטר). ככרך היא תהווה השלי-מתה של שלישית ערי-חוף ים-תיכונית גדולות, השוכנות כמאה קילומטר זו מזו. בהיותה הדרומית במערך זה חשיבותה רבה בהקשר לתוכניות הגשר-היבשתי אשר יקשר את הים התיכון לימ-סוף. הטווח בינה לבין תעלת-סואץ, הדומה למרחקה מאילת ומחיפה, גותן לה משקל על רקע יחסים תקינים בין מדינת ישראל לשכנותיה.

האזור המאוחר (להקמת העיר) משרתע בין רפיח לשייך זוויד וצורתו כרצועה הצמודה לחוף הים. אורכו כ-15 קילומטר ורוחבו כ-2 קילומטר, מרביתו חולות נור-דרות. בכללותו מהווה האיזור המשך טבעי לדרום רצועת-עזה.

מורכב ברובו מעוררי הקרובים של שר-הבטחון. לא קשה לנחש כי היוזמה והי-השראה לתוכנית כולה באו משר-הבטחון ותקציב הפרוייקט נלקח מתקציב הבטחון. במלאכת התיכנון שותפו עשרות אנ-שים, מהנדסים, כלכלנים, גיאוגרפים, ו-ממחים אחרים לבניין-ערים, כשעל מלא-כח התיכנון מנצחים האדריכלים רפאל ועדנה לרמן, שתיכנונו עבור משרד-הבטי-חון גם שורה ארוכה של פרוייקטים אחר-רים, לעזרתם גוייסו גם יחידות של משרד-הממשלה אחרים, כמו, למשל, אנשי מחלקת-המדידות של משרד-העבודה, ש-ביצעו את מיפוי השטח שנועד להקמת העיר, או אנשי השירות המטאורולוגי ש-סיפקו את הנתונים האקלימיים.

מישהו, כמוכן, יכול לטעון כי אין כל רע בכך. שכן תפקידה של ממשלת-ישראל המחויקה בשטח מצרי כבוש, לדאוג לעתי-דם של תושבי האיזור ולעסוק בתוכנית אב לפיתוחו, כל עוד הוא נמצא בשלטונה. זהו, כמוכן, טענת-סרק. צוות התיכנון האב לרצועת-עזה וצפון-סיני לא נועד לתכנן את האיזור לשיפור מצבם של תוש-ביו הנוכחיים. זהו צוות שהוקם כדי לתכנן את ההתנחלות היהודית, החקלאית והעירונית באיזור, עוד בטרם סופח רשי-מית למדינת ישראל.

תיכנונים מפורטים ובהכנות מעשיות להק-מת עיר חדשה בשטחים, באופן פרטיזאני, מבלי שהדבר יקבל את אישור הממשלה וללא ידיעתה של גולדה.

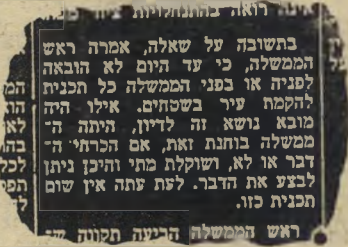
כל אנשי דיין

תוכנית להקמת ימית לא היתה רעיון או חזון, פרי דמיונו של אדם אחד בלבד. היתה זו תוכנית מפורטת שכללה הכל, החל במספר האוכלוסין שית-גוררו בימית בשנת 2000 וכלה במיפוי של רשת הכבישים בעיר המתוכננת. ימית גולדה לפי הנחיותם של שלושה אורחים המסתתרים מאחורי השלט ה-תמים הנקרא: צוות תיכנון-אב לרצועת-עזה וצפון-סיני. השלושה הם: הדר' פנחס זוסמן, היועץ-הכלכלי של משרד-הבטחון; הארכיטקט יהודה דרקסלר, מנחה לתיכנון ערים, שהוא איש משרד-הבטחון; ועוזי גדור - ראש הצוות. אולם מעל צוות התיכנון ניצבת ועדה, המכונה בשם "ועדה מנחה", שכל אנשיה הם אנשי משרד-הבטחון וצה"ל. באותה ועדה מנחה, שקבעה את הקווים הכלליים לתיכנון ימית חברים תדאלוף שלמה גזית, מתאם הפעולה בשטחים ועוזרו המיוחד

ע רב ראשיהשנה הופיעה ראשיה-ממשלה, גולדה מאיר, בראיון מצולם בטלוויזיה הישראלית. מראייניה הציבו ב-פניה שאלות בנושאים מדיניים שונים. בין השאר נשאלה גולדה בדבר ידיעות, שהופיעו כמה ימים קודם לכן בעתונות הישראלית, אשר עסקו בתוכנית להקמת עיר חדשה בצפון סיני.

הגיבה גולדה על כך: "עד היום לא הובאה בפני או בפני הממשלה כל תוכ-נית להקמת עיר בשטחים. אילו היה מובא נושא זה לדין, היתה הממשלה בוחנת זאת, אם הכרחי הדבר או לא, ושוקלת מתי והיכן ניתן לבצע את הדבר. לעת עתה אין שום תוכנית כזאת."

בשעה שדבריה אלה של ראשיה-הממשלה הוקלטו, כבר עסקו בבית-הדפוס תל-אביבי

איזור תיירות

דוע נבחר דווקא מקום זה להקמת תה של עיר ישראלית נוספת? מסבירים מתכנני ימית: למיקום העיר המוצע יש נתונים המהווים פוטנציאל להתפתחות כלכלית מהירה ו-ר-תבה כמו:

- רציפות לרצועת-החוף המאוכלס ב-צפיפות. כל איתור אפשרי להתישבות חוף עירונית חדשה, בהיקף המכייב שטחים פנויים רחבים, מוליך בהכרח אל מעבר לגבול הדרומי של הרצועה. ביחס לגוש מרכזי כובדה של אוכלוסיית המדינה - המיקום המוצע דומה לזה של חיפה הן מבחינת המרחק והן מבחינת התיפקוד כעיר הנמל והתעשייה הדרומית.
- פיתוח איזור תיירות - תכנונת החוף והאקלים באיזור הופכים אותו לאחד היפים והמושכים בחופי הים-התיכון.
- מרכז תחבורה יבשתי.
- נמל ימי - הנמל השלישי בישראל יפותח בדרום הארץ. איזור רפיח הוא הי-מתאים ביותר למיקומו מהסיבות הבאות: האיזור הינו הדרומי ביותר המאפשר פ-יתוח נמל מים עמוקים בהשקעות סבירות.
- פיתוח אזורי תעשייה - הפוטנציאל התחבורתי של האיזור והשטחים הפנויים הנרחבים, מאפשרים פיתוח איזורי תע-שייה גדולים ביותר. החרפת בעיית האקר-לוגיות באיזורים המאוכלסים של המדינה והחרפת הרגישות הציבורית לנושא יוליכו לריכוז התעשייה המזיקה מחוץ לאיזורים המאוכלסים בצפיפות.
- פיתוח מפעלי כוח - פינה זו אות-רה על-ידי הוועדה לאנרגיה אטומית כי ררובה שיש לשמרה למטרה זו. בניית תחנות כוח גרעיניות לא תהווה הפרעה לפיתוחו התיירי של האיזור, כיוון שפי-יתוח ותפעולן אינם כרוכים בויהום.

ימית
עיר-חוף חדשה באיזור דיקלה
תכנית מוקדמת

מעטפת התוכנית של משרד-הביטחון בה נמצאות התוכניות המפורטות להקמת ימית - עיר-החוף המתוכננת לקום בצפון-סיני, בין רפיח לשייך זוויד. הפצת החוברת הופסקה מייד אחרי הכשתה של גולדה.

מסבירים מתכנני ימית את הצורך ואת הסיבות להקמתה לפי תיכנונם: "העיר המתוכננת מאותרת לחוף-הים, על גבול רצועת-עזה וסיני, והינה המשך רצוף של רצועת-החוף המיושבת בצפי-פות. כמוקד פיתוח יהודי היא מאריכה את שרשרת ערי החוף הישראלית בכי-60

ההכחשה

דיוחו על דבריה של גולדה בראיון הטלוויזיה, בהם הכחישה קיומה של תוכ-נית להקמת עיר בשטחים המוחזקים, כפי שפורסמה בידיעה בהארץ ביום 3.9.72.

בכריכת חוברת מודפסת שנשאה עליה את הכותרת: "ימית - עיר-חוף חדשה איזור דיקלה - תוכנית מוקדמת".

החוברת עצמה הכילה תוכנית מפורטת, עד לפרטי פרטים, להקמתה של ימית, עיר-החוף המתוכננת לפיתחת רפיח. היא היוותה סיכום של עבודת מחקר שנמשכה חודשים רבים, בה הועסקו עשרות אנשים והושקעו בה רבבות רבות של לירות.

עותרים מעטים של התוכנית להקמת ימית כבר החלו להסתובב בחוגים שונים, עוררו גלים של תגובות והביאו גם ל-לפירוטמים הראשונים בעתונים. משום כך נשמעה הכחשתה הפומבית של גולדה מעל מסך הטלוויזיה מוזרה ביותר.

היו שני הסברים אפשריים להצהרתה של גולדה שאין שום תוכנית להקמת עיר בשטחים: או שהיא שיקרה והעלימה מ-אזרחי ישראל את האמת; או שהיא פשוט לא ידעה את העובדות, אמרה מה שאמרה בתום-לב, מבלי שיעלה בדעתה כי משרד-הממשלה שהיא עומדת בראשה כבר עוסי-קים באופן פעיל בתיכנון הקמתה של עיר בשטח שהיה עד למלחמת ששת-הימים שטח מצרי ריבוני.

עד כמה שהדבר יראה מוזר, נראה כי דווקא ההסבר השני הוא הקרוב יותר לאמת. שעה שרואיינה בטלוויזיה נראה שגולדה פשוט לא ידעה ששר-הבטחון שלה, משה דיין, אינו מסתפק רק ב-דאגה לבטחון ישראל אלא עוסק גם ב-

ההוכחה

של שר-הבטחון משה דיין לענייני השט-חים; תת-אלוף יצחק פונדק, מפקד איזור רצועת-עזה וצפון-סיני, שמונה לתפקידו על-ידי משה דיין; האינג'ינר אלחנן קליין, ראש אגף הבינוי במשרד-הבטחון ואלוף-מישנה חגי חפץ.

במילים אחרות: הצוות שהוליד את ימית